

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

САЛАЛЫҚ КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ШОЛУ

Кәсіпорындар пікіртерімінің нәтижелері

(салалар: тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда, көлік және қоймада сақтау, ауыл шаруашылығы)

2024 жылғы I тоқсан

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
Ақша-кредит саясаты департаменті

Жалпы ақпарат

I. Экономикалық жағдайларды бағалау:

- саладағы бәсекелестік (4 бет)
- инвестициялық белсенділік жағдайы (5 бет)
- валюта бағамының әсері (6 бет)
- кредиттеу шарттары (7-8 бет)

II. Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау

- сұраныс пен бағаларға шолу (9 бет)
- өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі (10 бет)
- кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері (11-13 бет)
- саладағы борыштық ауыртпалық (14 бет)
- еңбекақы мен жұмыспен қамту (15 бет)

Қорытынды

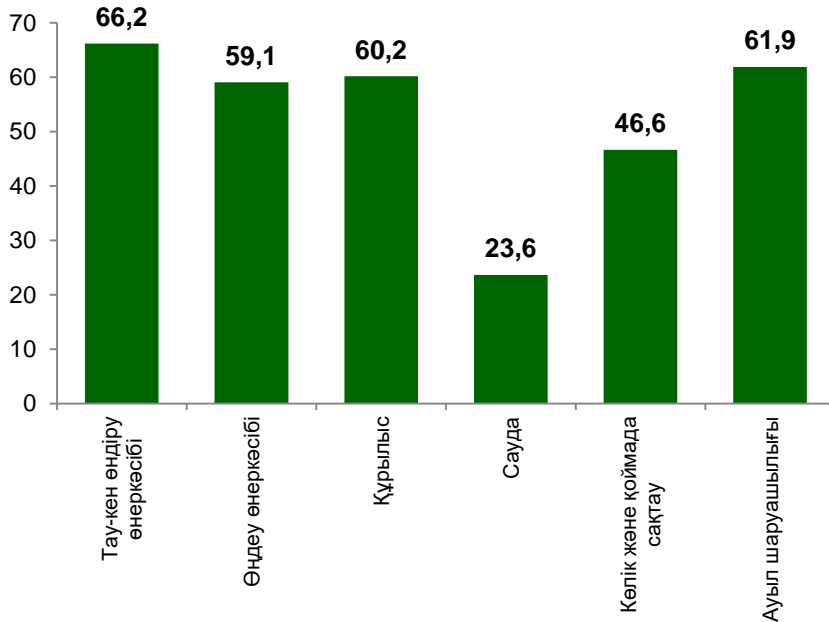
Пікіртерім жөніндегі мәлімет

Пікіртерім мақсаты	➤ Салалардың бизнес конъюнктурасындағы негізгі үрдістерді анықтау
Респонденттер	➤ Кәсіпорындардың басшылары, қаржы бөлімдерінің қызметкерлері
Пікіртерім әдісі	➤ Сауалнама
Пікіртерім жүргізу кезеңі	➤ 2024 жылғы 1-тоқсан
Мониторингке қатысушы кәсіпорындар саны	➤ 3388

Іріктеме туралы мәлімет

Тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 219
Өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 770
Құрылыс кәсіпорындары	➤ 314
Сауда саласының кәсіпорындары	➤ 931
Көлік және қоймада сақтау кәсіпорындары	➤ 268
Ауыл шаруашылығы	➤ 189
Іріктеме бойынша кәсіпорындардың барлығы	➤ 2691

1-график. Ірі және орта кәсіпорындардың үлесі, %

Тау-кен өндіру өнеркәсібі бойынша іріктеме негізінен ірі және орта кәсіпорындармен (66,2%) ұсынылған, олардың ішінде ең көп үлес мұнай мен табиғи газды, металл кендерін өндіру кәсіпорындарына, сондай-ақ салада техникалық қызмет көрсететін кәсіпорындарға тиесілі.

Өңдеу өнеркәсібіндегі ірі және орта кәсіпорындар салада пікіртерімге қатысқан кәсіпорындардың жалпы санының 59,1%-ын құрайды. Салада ең үлкен көлемді металлургия өнеркәсібі кәсіпорындары өндіреді.

Ауыл шаруашылығы мен құрылыста да ірі және орта кәсіпорындар басым (тиісінше 61,9% және 60,2%).

Көлік пен қоймада сақтауда іріктеменің жартысына жуығы ірі және орта кәсіпорындардан (46,6%) тұрады, олардың көпшілігі мұнай мен мұнай өнімдерін магистральдық құбырлар арқылы тасымалдау қызметін көрсетеді. Олардың ішінде табиғи монополиялар субъектілерінің тізілімінен көптеген кәсіпорындар бар.

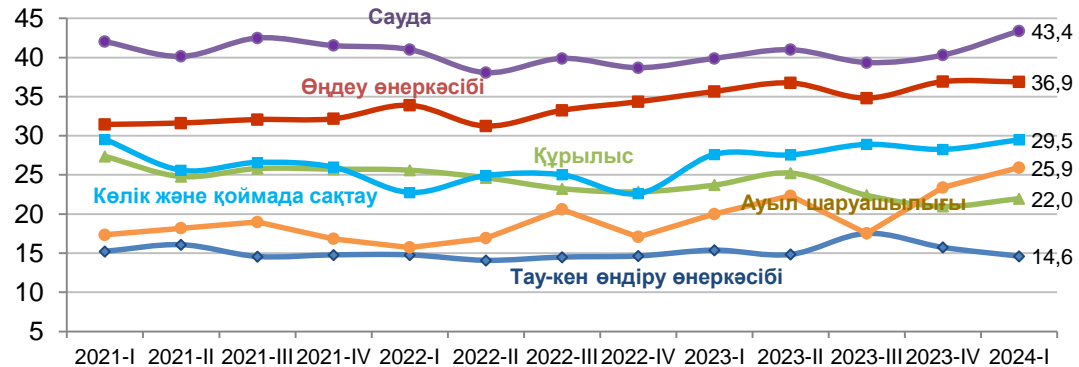
Саудада іріктемедегі ірі және орта кәсіпорындардың үлесі жалпы жиынтықтағы сияқты жоғары емес (23,6%).

2024 жылғы 1-тоқсанда өңдеу өнеркәсібі мен тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа барлық салада бәсекелестіктің маңыздылығы артты.

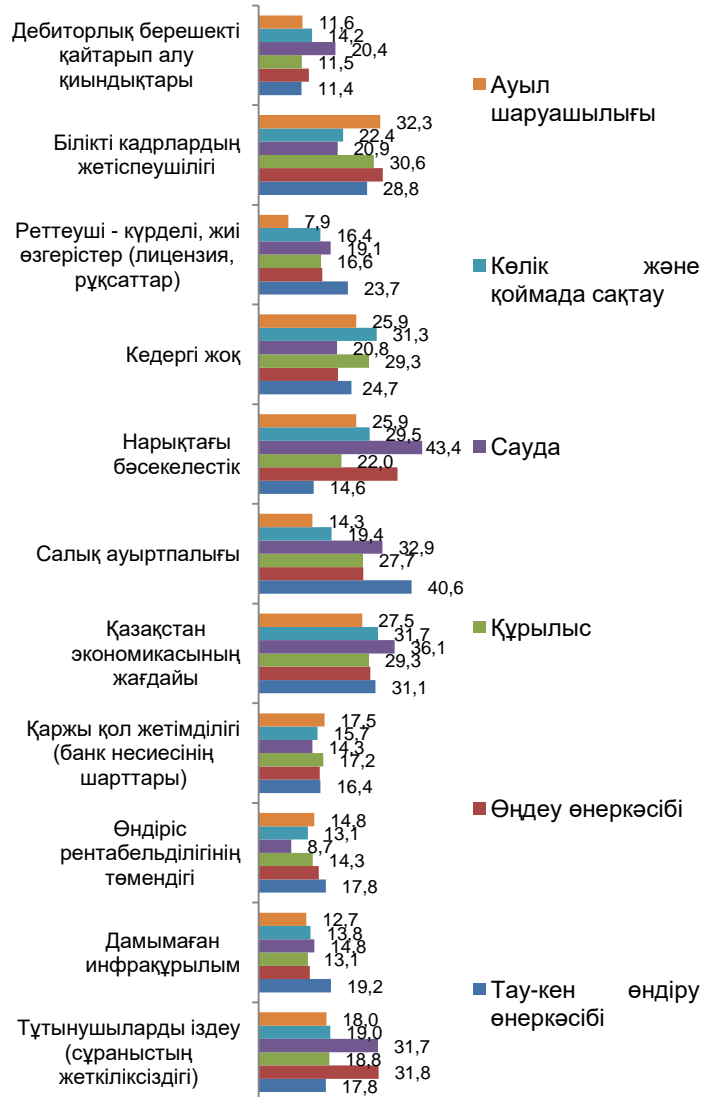
Сауда нарықтық бәсекелестік мейлінше әсер ететін сала болып қалуда, мұнда кәсіпорындардың 43,4%-ы оның өз бизнесіне әсерін сезінеді.

Өңдеу өнеркәсібінде мұндай кәсіпорындардың үлесі 36,9%, көлікте және қоймада сақтауда – 29,5%, ауыл шаруашылығында – 25,9%, құрылыста – 22,0%, ал тау-кен өндіру өнеркәсібінде 14,6% болды.

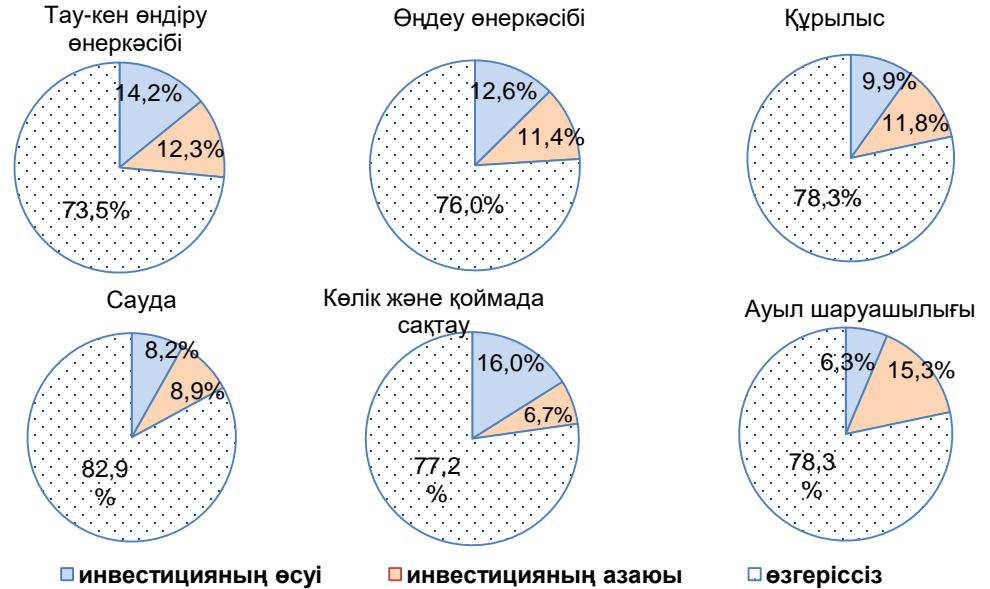
2-график. Нарықтық бәсекелестікті кедергі ретінде көрсеткен кәсіпорындардың үлесі, %

3-график. Кәсіпорындардың инвестициялық белсенділігін шектеуші факторлар, %

4-график. Кәсіпорындардың келесі 12 айдағы инвестициялау деңгейінің өзгерісі бойынша күтулері, %

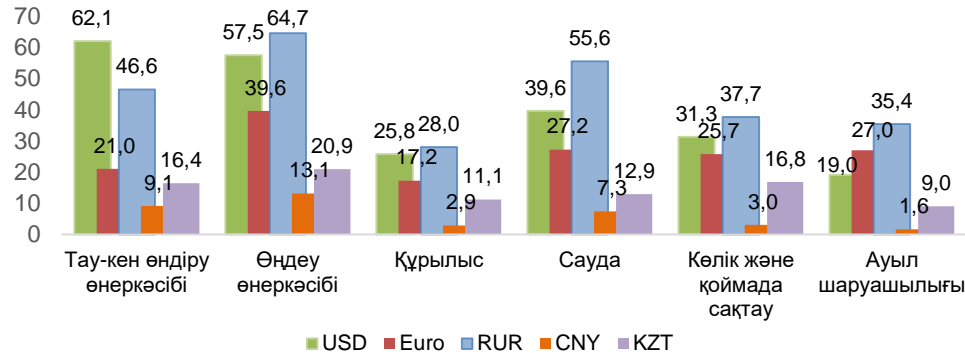

2024 жылғы 1-тоқсанда көптеген кәсіпорындардың пікірі бойынша **Қазақстан экономикасының жай-күйі** бизнесті жүргізудегі негізгі кедергі болды.

Сауда және өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындары басты кедергі ретінде **нарықтық бәсекені** алға тартады. Көбінесе ауыл шаруашылығы мен құрылыс кәсіпорындары үшін **білікті кадрлардың жетіспеушілігі**, ал тау-кен өндіру өнеркәсібі үшін **салық ауыртпалығының деңгейі** кедергі болып табылады.

Келесі 12 айда барлық сала бойынша қаржыландыру негізінен бұрынғы көлемде сақталады, бұл ретте қаржыландырудың ең көп ұлғаюы көлік пен қоймада сақтауда жоспарлануда. Инвестициялардың ең көп қысқаруы – ауыл шаруашылығында, ал ең азы көлік пен қоймада сақтауда күтілуде. **Кәсіпорындардың меншікті қаражаты** бұрынғыдай қаржыландырудың негізгі көзі болуда.

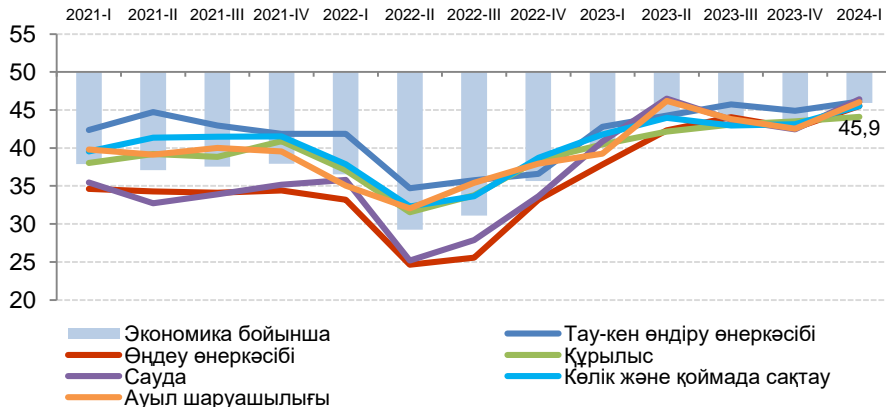
5-график. Есеп айырысуда шетел валютасын қолдану (кәсіпорындардың үлесі, %)

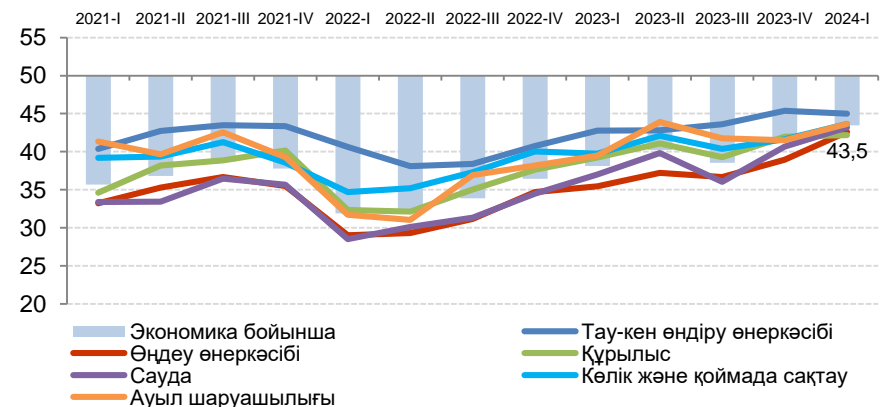
Шетелдік әріптестермен есеп айырысуда пайдаланылатын негізгі валюталар Ресей рублі мен АҚШ доллары болып қалуда (ауыл шаруашылығы саласын қоспағанда – онда Ресей рублі мен еуро басым). Ресей рублі тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа барлық салада басым (АҚШ доллары басым).

2024 жылғы 1-тоқсанда өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындары теңгені ең көп пайдаланды – 20,9%.

6-график. Теңге бағамының Ресей рубліне қатысты өзгеруінің кәсіпорын қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

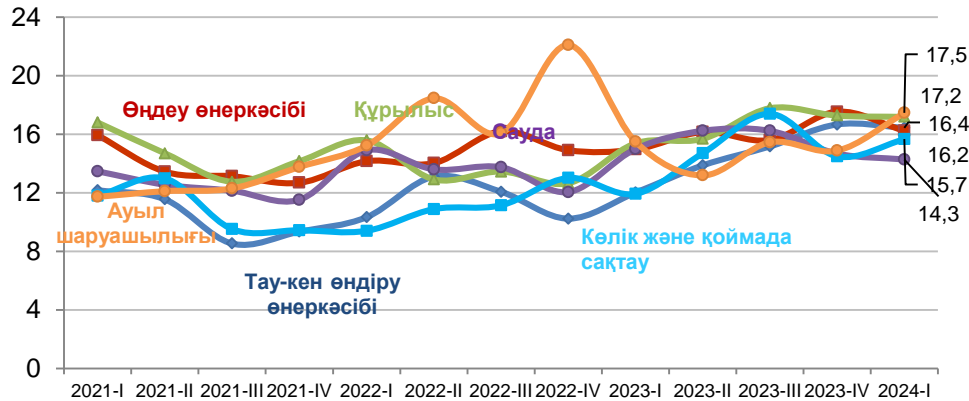
7-график. Теңге бағамының АҚШ долларына қатысты өзгеруінің кәсіпорындар қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

2024 жылғы 1-тоқсанда теңге бағамының **Ресей рубліне қатысты өзгеруінің теріс әсері** барлық саладағы кәсіпорындар үшін шамалы азайды. Теңге бағамының **АҚШ долларына қатысты өзгеруінің теріс әсері** де тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа барлық саладағы кәсіпорындар үшін **шамалы азайды** (шамамен бұрынғы деңгейде қалды).

* ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

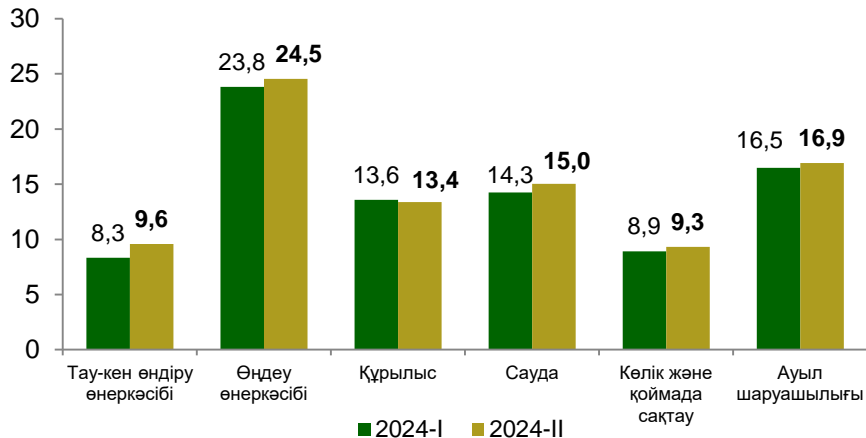
8-график. Банктік кредиттеу шарттары тиімсіз болған кәсіпорындар үлесі, %

1-кесте. Кредиттеудің орташа мөлшерлемесі, %

	Теңгемен		Шетел валютасымен	
	нақты	қолжетімді	нақты	қолжетімді
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	15,4	5,1	6,4	2,0
Өңдеу өнеркәсібі	15,7	6,7	6,3	3,0
Құрылыс	19,1	7,4	6,4	3,5
Сауда	18,4	8,4	4,5	3,8
Көлік және қоймада сақтау	20,0	7,0	6,0	3,9
Ауыл шаруашылығы	14,1	7,5	-	4,0

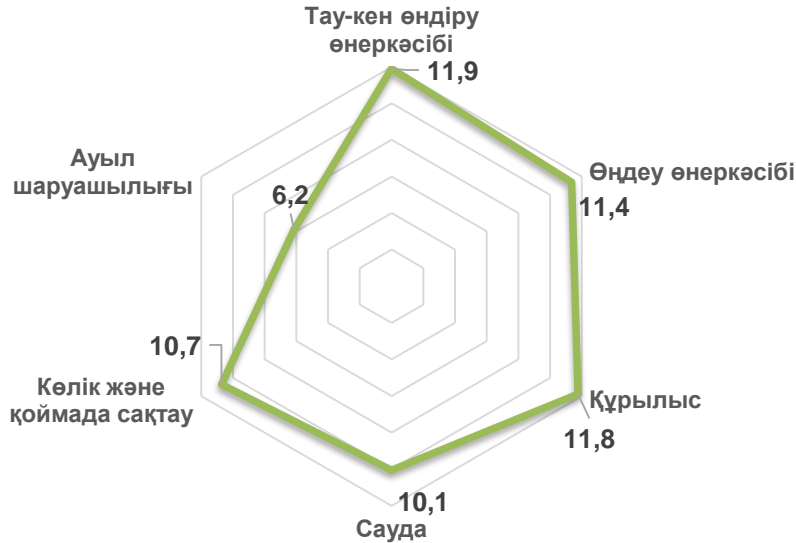
9-график. 2024 жылғы 1-тоқсанда және 2024 жылғы 2-тоқсанда кредит алуы көздеген кәсіпорындар, %

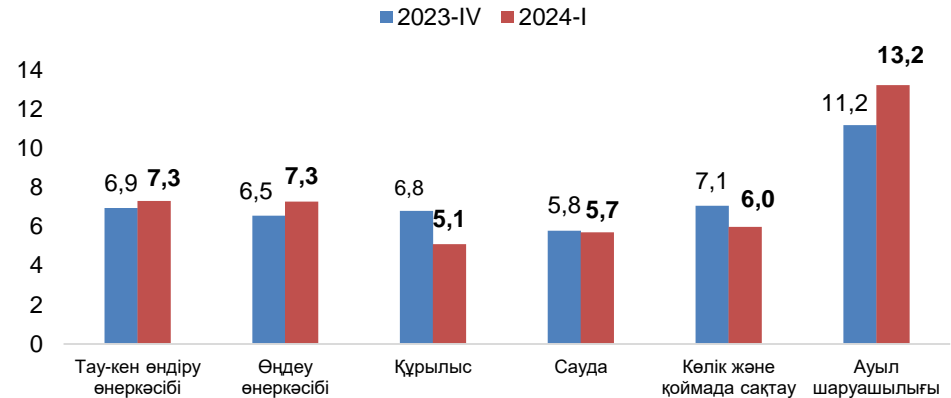
2024 жылғы 1-тоқсанда тек ауыл шаруашылығы, көлік және қоймада сақтау салаларында ғана банктік кредиттеу шарттары тиімсіз болған кәсіпорындар үлесі ұлғайды. Кредиттеу шарттары тиімсіз болған кәсіпорындардың ең көп саны ауыл шаруашылығында (17,5%-дан), ал ең аз саны сауда саласына (14,3%) тиесілі.

Теңгемен алынған кредиттер бойынша ең жоғары пайыздық мөлшерлемелер көлік және қоймада сақтау саласында (20,0%), ал шетел валютасында – тау-кен өндіру саласында және құрылыста (6,4%-дан) байқалды. 2024 жылғы 2-тоқсанда кредит алуға ниетті кәсіпорындардың ең көп үлесі өңдеу өнеркәсібіне (24,5%), ал ең аз үлесі көлік пен қоймада сақтауға (9,3%) тиесілі.

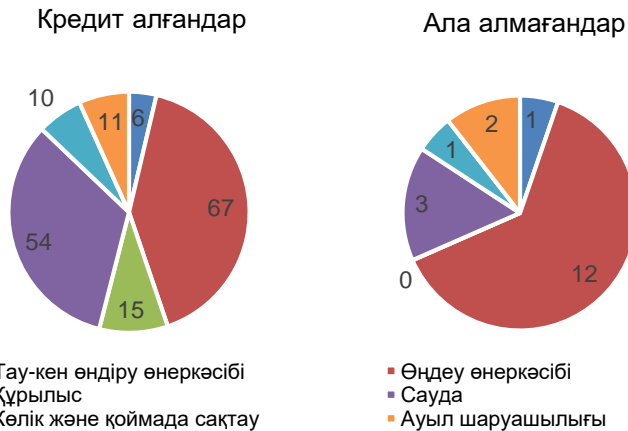
10-график. Орташа салмақтанған* кредиттік жүктеме**, %

11-график. Банк кредиттері бойынша мерзімі өткен*** қарызы бар кәсіпорындардың үлесі, %

12-график. Кредит алуға берілген өтініштерді қарау нәтижесі, саны

2024 жылғы 1-тоқсанда тау-кен өндіру өнеркәсібі саласындағы орташа алынған кредиттік жүктеме басқа салаларға қарағанда жоғары болды. Бұл көрсеткіштің ең аз мәні ауыл шаруашылығы саласында (6,2%) байқалды.

Банктердің қарыздары бойынша мерзімі өткен берешегі бар кәсіпорындардың үлесі тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, сондай-ақ ауылшаруашылығы салаларында ұлғайды.

2024 жылғы 1-тоқсанда құрылысты қоспағанда, барлық салалардағы пікіртерімге қатысқан 19 кәсіпорынға кредит беруден бас тартылды.

*Орташа салмақтанған мән - бұл жауаптар үлесі бойынша салмақтанған интервалдың орташа мәні
 ** Ай сайынғы төлем / өнімді сатудан түскен кіріс * 100
 *** 90 күннен астам

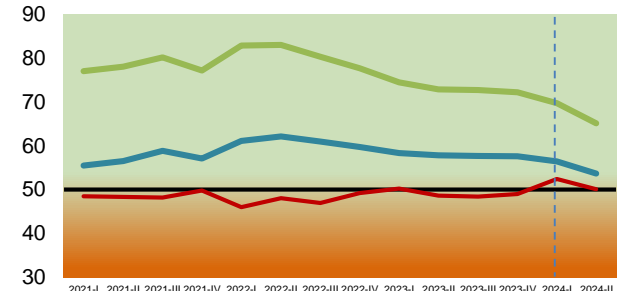
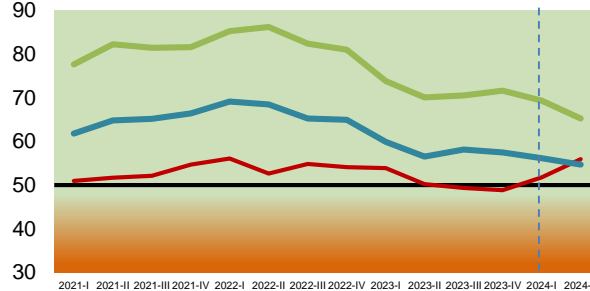
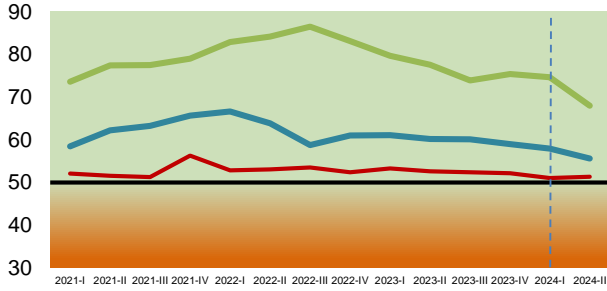

Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау: Сұраныс және бағаларға шолу

13-график. Тау-кен өндіру өнеркәсібі, ДИ*

14-график. Өңдеу өнеркәсібі, ДИ

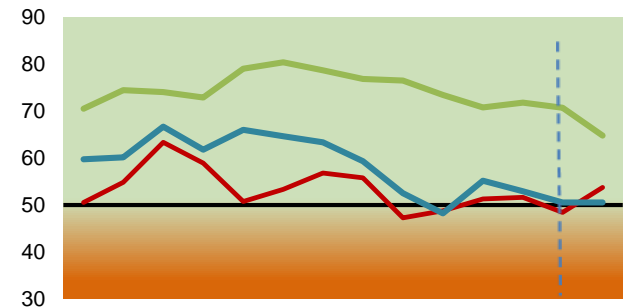
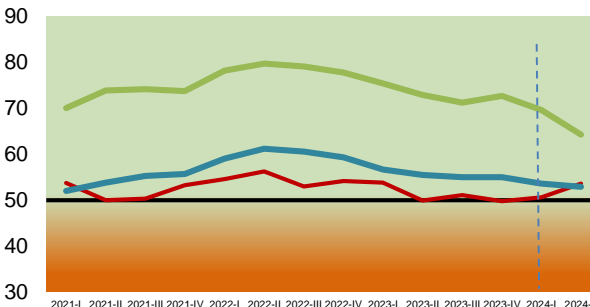
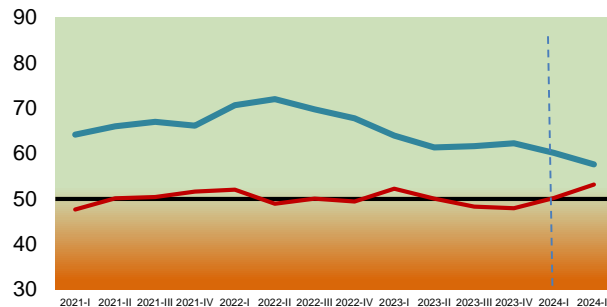
15-график. Құрылыс, ДИ

16-график. Сауда, ДИ

17-график. Көлік және қоймада сақтау, ДИ

18-график. Ауыл шаруашылығы, ДИ

— Сұраныс   — Дайын өнім бағасы   — Шикізат бағасы

2024 жылғы 1-тоқсанда **өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда, сондай-ақ көлік пен қоймада сақтау салаларында дайын өнімге сұраныс** артқаны байқалды. 2024 жылғы 2-тоқсанда құрылыстан (шамалы баяулау) басқа барлық салаларда сұраныспен байланысты жағдай жақсаруы күтілуде.

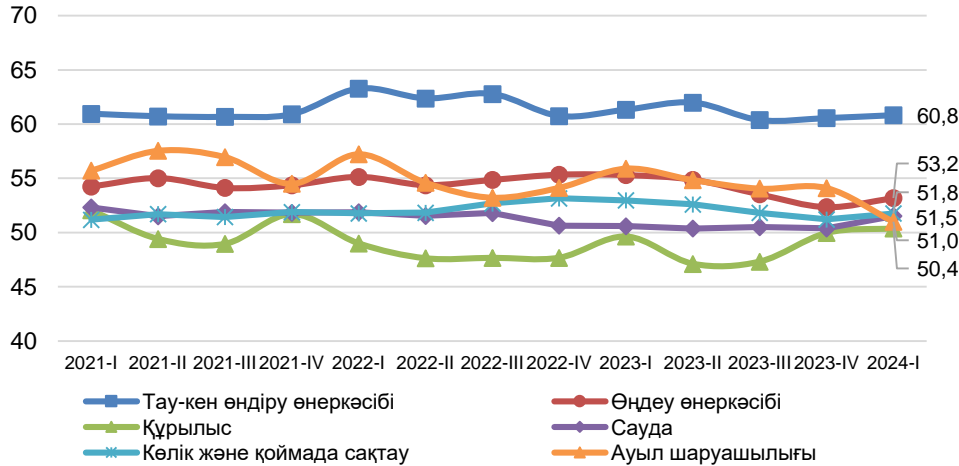
2024 жылғы 1-тоқсанда **шикізат пен материалдардың бағасы** өсуінің баяулауы барлық салаларда байқалды. Сонымен қатар барлық салаларда **дайын өнімнің бағасы өсуі** баяулады. 2024 жылғы 2-тоқсанда барлық салаларда **шикізат пен материалдар бағасының** өсу қарқыны баяулайды, ал ауыл шаруашылығы саласын (бұрынғы деңгейде сақталады) қоспағанда, **дайын өнімнің бағасы** өсу қарқыны да баяулайды деп күтілуде.

*ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

** 2024 жылғы 2-тоқсандағы кәсіпорындардың күтулері келтірілген.

Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау: Өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі

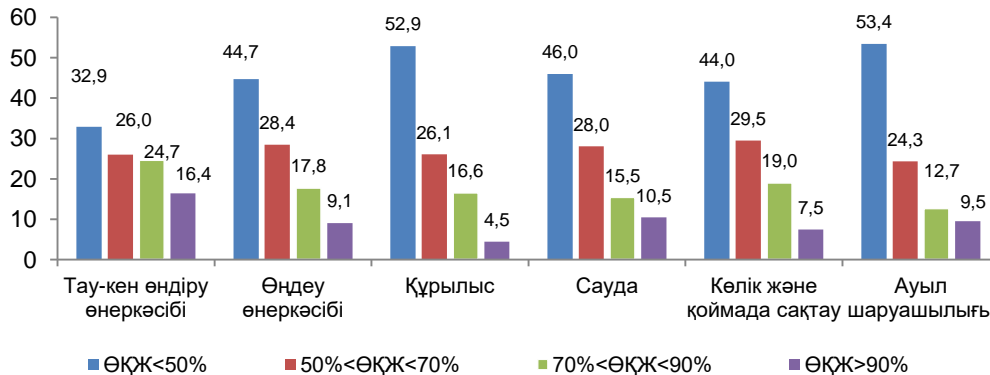
19-график. Салалар бойынша өндірістік қуаттардың орташа өлшемді жүктемесі*, %

2024 жылғы 1-тоқсанда ауыл шаруашылығынан басқа барлық салада өндірістік қуаттың орташа өлшемді жүктемесі (ӨҚЖ) ұлғайды. Тау-кен өндіру өнеркәсібіндегі жағдай өте жақсы, мұнда ӨҚЖ (ӨҚЖ $\geq$ 90%) барынша жоғары кәсіпорындар үлесі басқа салаларға қарағанда көп, ал ӨҚЖ $<$ 50% төмен кәсіпорындар үлесі басқаларға қарағанда аз.

ӨҚЖ-ның өте жоғары деңгейі тау-кен өндіру өнеркәсібінде (60,8%) болды

20-график. Өндірістік қуат жүктемесінің 2024 жылғы 1-тоқсандағы деңгейі, кәсіпорындар үлесі %-бен

* Орташа өлшемді өлшем – өндірістік қуаттар жүктемесінің деңгейі туралы сұраққа берілген жауаптар үлесі бойынша өлшенген аралықтың орташа мәні.

** Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер

Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау: Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

2-кесте. Негізгі көрсеткіштердің медианалақ мәні*

	АӨК	ЖТҚК	ААК	СР**, %	ӨҚК	ААҚУ, %
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	1,42	1,65	0,15	35,4	0,53	50,4
Өңдеу өнеркәсібі	1,51	1,51	0,19	21,2	0,38	63,9
Құрылыс	1,08	1,14	0,15	19,1	0,23	71,0
Сауда	1,25	1,22	0,33	20,9	0,27	80,7
Көлік және қоймада сақтау	1,12	1,78	0,15	25,2	0,53	35,0
Ауыл шаруашылығы	1,63	1,36	0,08	9,0	0,47	40,4

2024 жылғы 1-тоқсанда кәсіпорындардың қаржылық-шаруашылық қызметінің негізгі көрсеткіштері былай қалыптасты:

- ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының өтімділігі барынша жоғары (**АӨК=1,63**);
- көлік және қоймада сақтау кәсіпорындары барынша төлемге қабілетті болып табылады (**ЖТҚК=1,78**);
- саудадағы іскерлік белсенділік басқа салаларға қарағанда айтарлықтай жоғары (**ААК=0,33**);
- тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары ең тиімді (**СР=35,4%**), ал ауыл шаруашылығы (**СР=9,0%**) аса тиімді емес болып қалуда;
- тау-кен өндіру өнеркәсібі, сондай-ақ көлік және қоймада сақтау кәсіпорындарының өз қаражаты есебінен инвестицияларды қаржыландыру мүмкіндігі басқа салаларға қарағанда жоғары (**ӨҚК=0,53**);
- сауда кәсіпорындары активтерінің басым бөлігі айналым қаражаты болып табылады (**ААҚУ=80,7%**).

3-кесте. Қаржылық көрсеткіштердің сипаттамалары

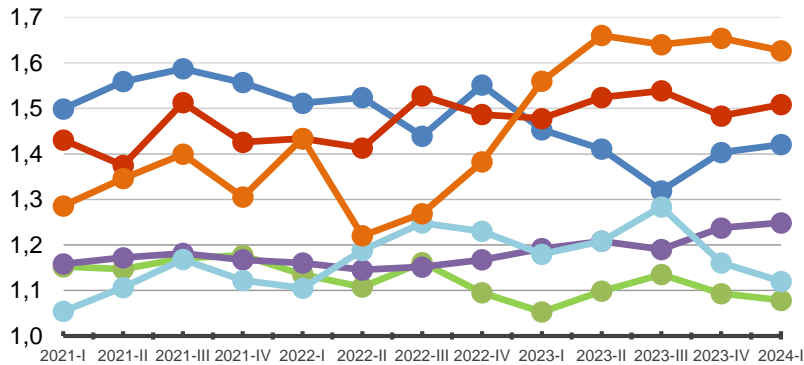
	Есептеу формуласы	Қысқаша сипаттама
АӨК (ағымдағы өтімділік коэффициенті)	Ағымдағы активтер/Қысқа мерзімді міндеттемелер	Компанияның ағымдағы міндеттемелерді (қысқа мерзімді) айналым активтері есебінен ғана өтеу қабілеттілігін сипаттайды. Көрсеткіш неғұрлым жоғары болса, кәсіпорынның төлем жасауға қабілеттілігі солғұрлым жақсы болады.
ЖТҚК (жалпы төлем қабілеттілік коэффициенті)	Активтер/Міндеттемелер	Кәсіпорынның барлық міндеттемесін (қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді) оның барлық активімен өтеу қабілеттілігін көрсетеді.
ААК (активтердің айналымдылық коэфф-і)	ӨСТ/Активтер ӨСТ – өнімді сатудан түскен түсім	Активтерді пайдалану қарқындылығын (айналым жылдамдығын) көрсетеді. Кәсіпорынның іскерлік белсенділігінің көрсеткіштері ретінде пайдаланылады.
СР (сату рентабельділігі)	(ӨСТ-ӨӨҚ)/ӨСТ ӨӨҚ – өнімнің өзіндік құны	Ұйым түсімінің қандай бөлігі пайданы (салық салынғанға дейінгі) құрайтынын көрсететін ұйым қызметінің қаржылық нәтижелілігінің көрсеткіші
ӨҚК (өзін-өзі қаржыландыру коэффициенті)	МК/(МК+Міндеттемелер) МК – меншікті капитал	Меншікті инвестициялық қаражаттың инвестициялауға қажетті жалпы қаражатқа қатынасы
ААҚУ (активтегі айналым қаражатының үлесі)	Қысқа мерзімді активтер/Активтер*100	Баланстың жалпы өтімділігін бағалауға мүмкіндік береді

*Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалақ мәндер келтірілген

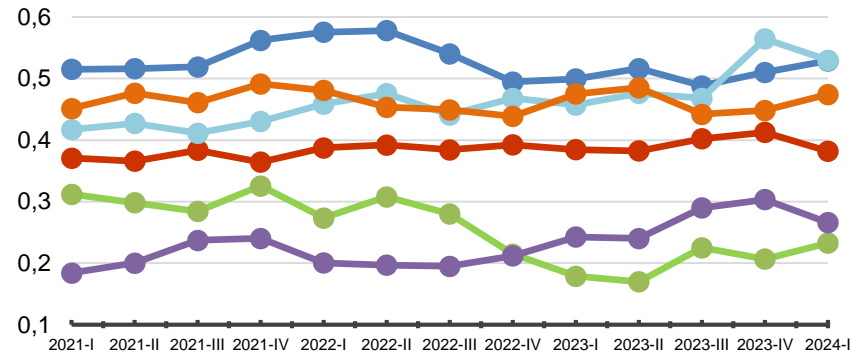
** Пайыздар, салықтар және амортизация төлемдері бойынша шығыстар шегерілгенге дейінгі сату рентабельділігі

Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау: Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

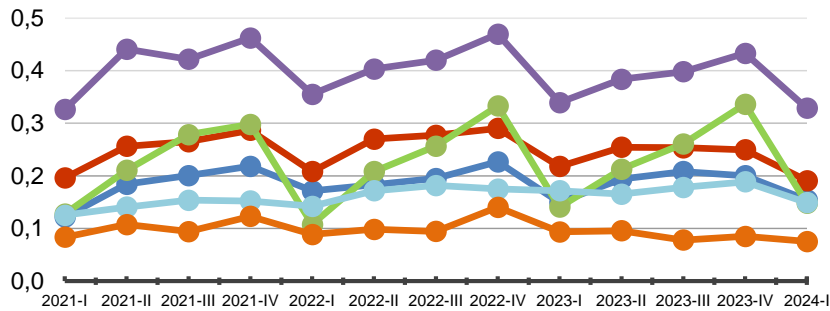
21-график. Ағымдағы өтімділік коэффициентінің динамикасы (АӨК)

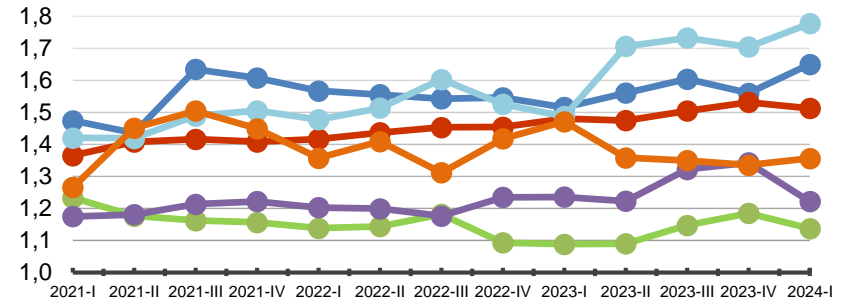
23-график. Өзін-өзі қаржыландыру коэффициентінің динамикасы (ӨҚК)

22-график. Активтер айналымдылығы коэффициентінің динамикасы (ААК)

24-график. Жалпы төлем қабілеттілік коэффициентінің динамикасы (ЖТҚК)

— Тау-кен өндіру өнеркәсібі — Өңдеу өнеркәсібі — Құрылыс — Сауда — Көлік және қоймада сақтау — Ауыл шаруашылығы

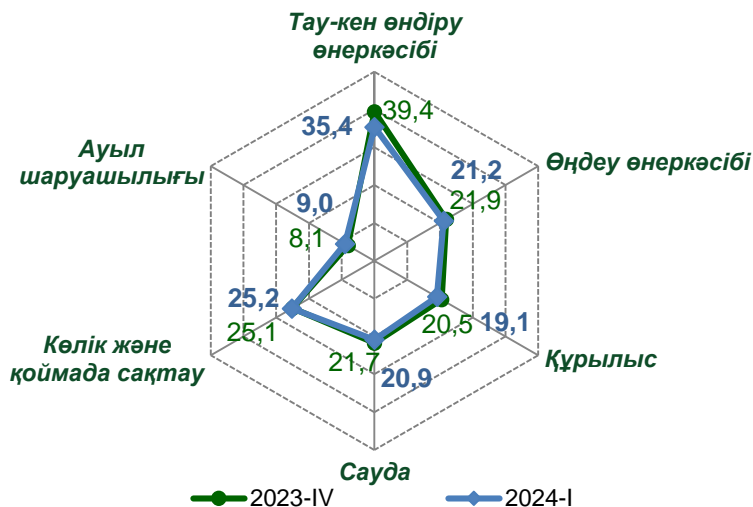
2024 жылғы 1-тоқсанда тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, сауда салаларында ғана кәсіпорындардың **қысқа мерзімді міндеттемелерін өтеу мүмкіндігі жақсарды** (АӨК ұлғайды). Барлық салада іскерлік белсенділіктің төмендегені байқалды (ААК төмендеді). Өз қаражаты есебінен инвестицияларды қаржыландыру мүмкіндігі өңдеу өнеркәсібі, сауда, сондай-ақ көлік және қоймада сақтау салаларында төмендеді. Кәсіпорындардың жалпы төлем қабілеттілігі (ЖТҚК) көлік және қоймада сақтауда, өңдеу өнеркәсібі мен ауыл шаруашылығында көтерілді.

* Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

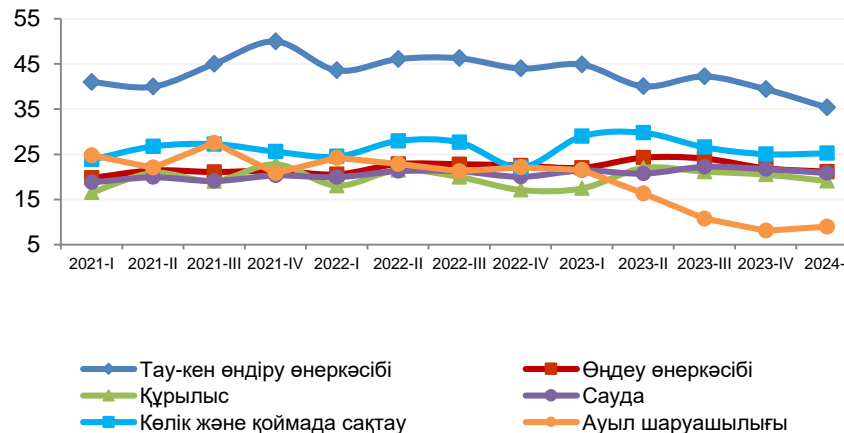
** Қаржылық көрсеткіштердің есептеу формулалары мен сипаттаулары 3-кестеде келтірілген (11-бет)

Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау: Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

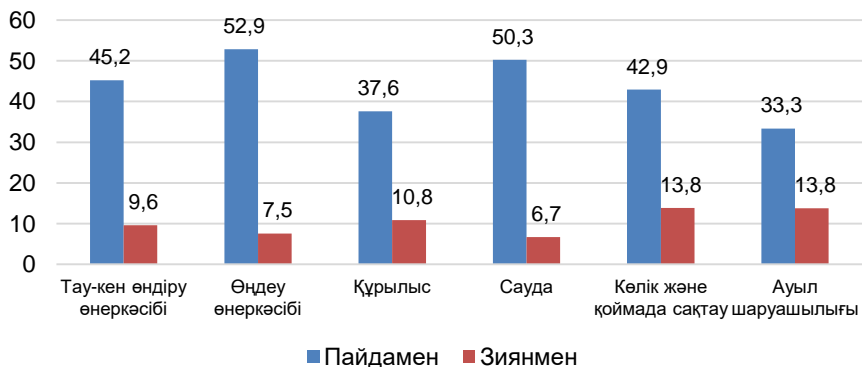
25-график. Сатудың орташа рентабельділігі*, %

26-график. Сату рентабельділігінің динамикасы*, %

27-график. Қаржылық жылды пайдамен/зиянмен аяқтауды болжайтын кәсіпорындардың үлесі, %

Сату рентабельділігі (салық салынғанға дейін және сыйақы мен амортизация бойынша шығыс шегерілгенге дейін) 2024 жылғы 1-тоқсанда ауыл шаруашылығын, көлік пен қоймада сақтауды қоспағанда, барлық салаларда төмендеді. Тау-кен өндіру өнеркәсібіндегі сатылымның рентабельділігі басқа салаларға қарағанда айтарлықтай жоғары.

Қаржы жылын **зиянмен** жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың үлесі көлік пен қоймада сақтауда, сондай-ақ ауыл шаруашылығында жоғары (13,8%-дан).

Қаржы жылын пайдамен жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың ішінде өңдеу өнеркәсібі (52,9%) және сауда (50,3%) салаларының бағалауы барынша жоғары.

Қарастырылып отырған барлық салаларда жылды зиянмен аяқтауды күткендерге қарағанда пайдамен жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың үлесі көбірек.

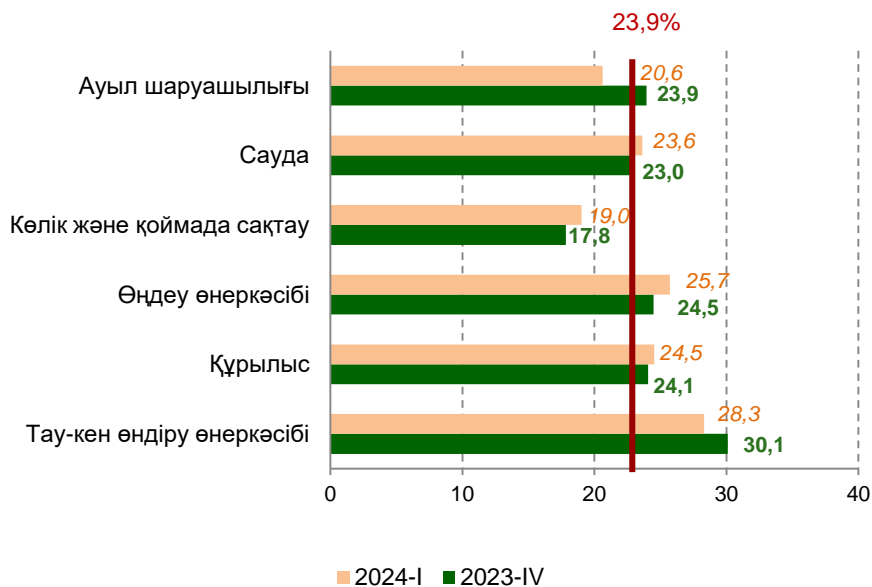
*Орташа арифметикалық мәннің экстремалдық мәндердің әсеріне тәуелділігі жоғары болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау: Салалардағы борыштық ауыртпалық

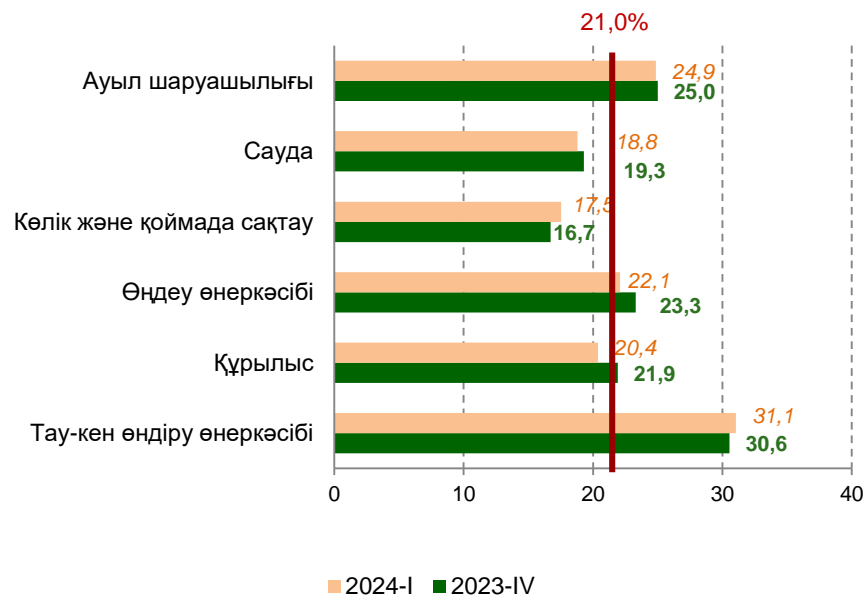
Банк секторынан тыс, яғни жеткізушілермен, мердігерлермен, тапсырыс берушілермен, сатып алушылармен және т.б. өзара есеп айырысу бойынша мерзімі өткен берешек жағдайы өзгерді. 2024 жылғы 1-тоқсанның нәтижелері бойынша экономика бойынша орташа есеппен мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық берешегі** бар (23,7%-дан 23,9%-ға дейін) кәсіпорындардың үлесі шамалы ұлғайды, ал мерзімі өткен **кредиторлық берешегі** бар (21,6%-дан 21,0%-ға дейін) кәсіпорындардың үлесі шамалы қысқарды.

Ауыл шаруашылығы мен тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа барлық салаларда мерзімі өткен дебиторлық берешегі бар кәсіпорындардың үлесі **ұлғайды**. Мерзімі өткен кредиторлық берешегі бар кәсіпорындардың үлесі көлік пен қоймада сақтау, сондай-ақ тау-кен өндіру өнеркәсібін қоспағанда, барлық салаларда **төмендеді**. Мерзімі өткен дебиторлық және кредиторлық берешегі бар кәсіпорындардың ең көп саны тау-кен өндіру өнеркәсібіне тиесілі (тиісінше **28,3%** және **31,1%**).

28-график. Мерзімі өткен дебиторлық берешек (%)

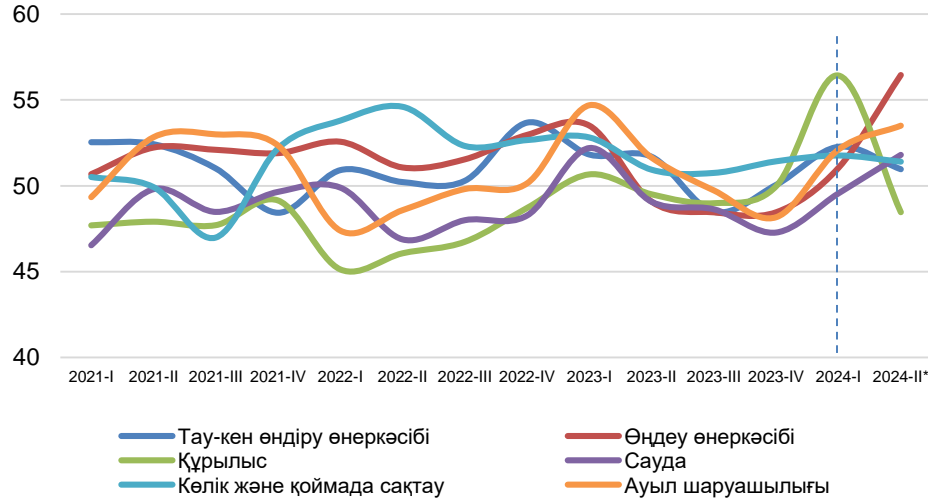

29-график. Мерзімі өткен кредиторлық берешек (%)

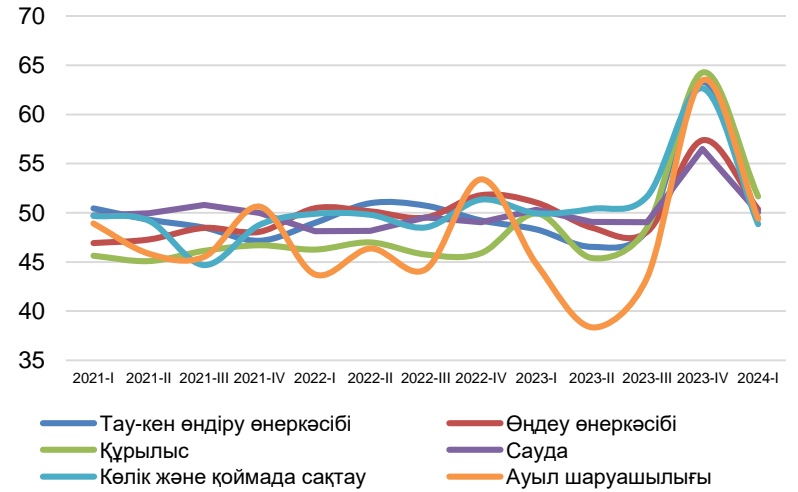

Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау: Еңбекақы мен жұмыспен қамту

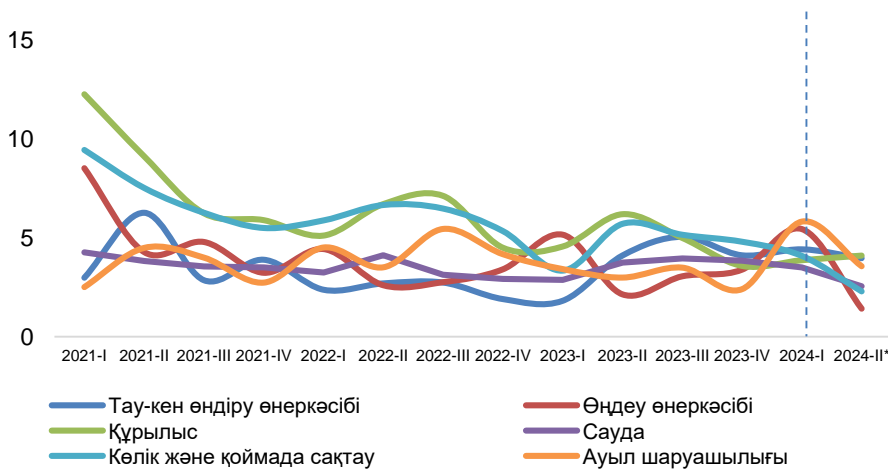
30-график. Өндіріс көлемінің өзгерісі¹, ДИ²

31-график. Қызметкерлер санының өзгерісі¹, ДИ

32-график. Орташа жалақыны төмендеткен кәсіпорындардың үлесі³, %

2024 жылғы 1-тоқсанда барлық салаларда өндіріс көлемінің өсуі байқалды. 2024 жылғы 2-тоқсанда өңдеу өнеркәсібі, сауда және ауыл шаруашылығы салаларында өндіріс көлемінің өсуі күтілуде. Барлық салаларда жұмыспен қамтылғандар саны төмендеді. 2024 жылғы 1-тоқсанда саудадан, сондай-ақ көліктен және қоймада сақтаудан басқа барлық салаларда өз қызметкерлерінің жалақысын төмендеткен кәсіпорындардың саны артты. 2024 жылғы 2-тоқсанда жалақымен байланысты жағдай құрылыстан басқа барлық салаларда жақсарады.

¹ Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер

² ДИ, диффузиялық индекс, 50 деңгейінен қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің оң (теріс) әсер етуі соншалықты, 50 деңгейі әсер етудің болмағанын білдіреді

* Графиктерде 2024 жылдың 2-тоқсаны бойынша кәсіпорындардың күтімі көрсетілген

³ Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер (өңдеу өнеркәсібінен басқа)

- **Бәсекелестіктің** ең жоғары **деңгейі әлі де** саудада **сақталуда**.
- Кәсіпорындардың көпшілігі **Қазақстан экономикасының жай-күйін** бизнесті жүргізудегі негізгі кедергі деп көрсетуде.
- 2024 жылғы 1-тоқсанда теңге бағамының **Ресей рубліне қатысты** өзгеруінің теріс әсері барлық саладағы кәсіпорындар үшін шамалы сақталды. Теңге бағамының **АҚШ долларына қатысты** өзгеруінің теріс әсері тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа барлық саладағы кәсіпорындар үшін **шамалы ғана болды** (шамамен бұрынғы деңгейде сақталды).
- Шетелдік әріптестермен есеп айырысуда қолданылатын негізгі валюталар Ресей рублі мен АҚШ доллары қалуда (ауыл шаруашылығы саласын қоспағанда – Ресей рублі мен Еуро басым). Ресей рублі тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа барлық салаларда басым (АҚШ доллары басым).
- 2024 жылғы 1-тоқсанда барлық салаларда өндіріс **көлемінің** ұлғаюы байқалды. 2024 жылғы 2-тоқсанда өңдеу өнеркәсібі, сауда және ауыл шаруашылығы салаларында өндіріс көлемі өсуі күтілуде.
- Ауыл шаруашылығынан басқа барлық салаларда **өндірістік қуаттардың орташа өлшенген жүктемесі** артты. **Өндірістік қуаттарды жүктеудің** ең жоғары деңгейі тау-кен өндіру өнеркәсібінде сақталуда (60,8%).
- Өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда, сондай-ақ көлік және қоймада сақтау салаларында **дайын өнімге сұраныс** артқаны байқалды.
- 2024 жылғы 1-тоқсанда ауыл шаруашылығынан, сондай-ақ көлік пен қоймада сақтаудан басқа барлық салаларда **сатылымның рентабельділігі** төмендеді. Тау-кен өндіру өнеркәсібінде сатылым рентабельділігі басқа салаларға қарағанда едәуір жоғары.
- Ауыл шаруашылығы мен тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа барлық салаларда мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындардың үлесі **артты**. Мерзімі өткен **кредиторлық берешегі бар** кәсіпорындардың үлесі көлік пен қоймада сақтауды, сондай-ақ тау-кен өндіру өнеркәсібін қоспағанда, барлық салаларда **төмендеді**.
- 2024 жылғы 1-тоқсанда **шикізат пен материалдар бағасы** өсуінің баяулауы барлық салаларда байқалды. Бұдан басқа барлық салаларда **дайын өнім бағасының** өсуі баяулады.
- 2024 жылғы 2-тоқсанда барлық салаларда **шикізат пен материалдардың бағасы** өсуінің қарқыны баяулауы күтіледі, сондай-ақ ауыл шаруашылығы саласын қоспағанда, **дайын өнімнің бағасы** өсуінің қарқыны да баяулады (бұрынғы деңгейде сақталды).